

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ (UNEC)

UNEC-də bakalavr pilləsi üzrə ixtisas təcrübəsinin təşkili və keçirilməsi

QAYDALARI

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Bu Qaydalar UNEC-də əyani və qiyabi təhsil alan bakalavrların ixtisas təcrübələrinin təşkili və keçirilməsi ilə bağlı məsələləri tənzimləyir.
- 1.2. İxtisas təcrübəsi buraxılış kursları üzrə əyani bakalavrlarda IV kursun, qiyabi bakalavrlarda isə V kursun yaz semestrində 21 kredit ($21 \times 30 = 630$ akademik saat) olmaqla respublikada və respublikadan kənar müəssisə və təşkilatlarda təşkil edilir.
- 1.3. Tələbənin təcrübə obyektində iştirak etməli olduğu aktiv saatların miqdarı 14 həftə (70 gün) ərzində minimum 315 akademik saat (hər gün 4,5 akademik saat, 1 akademik saat 45 dəqiqə olmaqla) olaraq müəyyən edilir və tələbələrin təcrübə keçmə qrafiki 9:00-13:00 (I növbə) və ya 14:00-18:00 (II növbə) olaraq müəyyənləşdirilir.
- 1.4. Təcrübəyə ayrılan sərbəst saatlar (təcrübə obyektində iştirakı məcburi olmayan müddət) isə (315 akademik saat) təcrübə ilə əlaqədar sənədlərin tərtib olunmasına, təcrübə nəticələrinin təcrübə rəhbərləri ilə müzakirə edilməsinə, buraxılış işi ilə əlaqədar materialların toplanmasına, müəssisənin fəaliyyəti ilə əlaqədar layihə və startapların hazırlanmasına, müəssisənin təşkil etdiyi korporativ təlimlərdə və tədbirlərdə iştiraka, sahə üzrə sorğuların həyata keçirilməsinə və s. ayrılır.
- 1.5. Buraxılış işi yazan tələbələr sərbəsttəcrübə saatlarında buraxılış işinin layihəsinə aid təcrübə prosesində əldə etdiyi nəticələri istifadə edərək buraxılış işi ilə əlaqədar hazırlıq işləri görürlər.
- 1.6. Tələbələrə ixtisasına uyğun təcrübə müəssisəsi müəyyən etmək və həmin müəssisədə təcrübə keçmək hüququ verilir. Bu halda müəssisə rəhbərinin razılıq məktubu oktyabr ayının 1-dək fakültə dekanlarının təqdimatı ilə UNEC rektoruna təqdim olunur. Təcrübə obyektini özü müəyyənləşdirməyən

tələbələr universitet tərəfindən müəyyən edilən təcrübə obyektlərində təcrübə keçirlər.

- 1.7. UNEC-in İnnovativ Biznes İnkubatorunun “Ekspert Şura”sı tərəfindən qəbul olunmuş start-up layihələri, ölkə və beynəlxalq miqyaslı biznes və qrant layihələrinin qalibləri olmuş tələbələr istehsalat təcrübəsini keçmiş hesab olunur və təcrübə nəticələri 100 bal olaraq qiymətləndirilir.
- 1.8. Qiyabi təhsil formasında da ixtisas təcrübəsinin müddəti 7 həftədir və tələbə hər iki növbədə təcrübə obyektlərində iştirak etməlidir.
- 1.9. Qiyabi təhsil formasında təhsil alan buraxılış kurs tələbələrinin ixtisaslarına uyğun iş stajı (ən az 6 ay) olduğu halda, əmək kitabçasından çıxarış (elektron portaldan) və iş yerindən arayış əsasında müvafiq mərkəz direktorunun UNEC rektoruna təqdimatına əsasən təcrübədən azad edilir və 100 bal olaraq qiymətləndirilir. “İqtisadiyyat və idarəetmə”, həmçinin “Texniki və texnoloji” ixtisas qrupuna daxil olan ixtisaslardan biri üzrə qiyabi təhsil alan tələbə bu qrupa daxil olan ixtisaslara uyğun iş yerindən təqdim edilən arayış əsasında təcrübədən azad edilə bilər.
- 1.10. Məhdud sağlamlıq imkanları olan tələbələr üçün ixtisas təcrübəsi onların fiziki xüsusiyyətləri, fərdi imkanları, sağlamlıq durumu və təcrübə yerinin seçilməsi və s. məsələlər ilə əlaqədar fərdi istəkləri nəzərə alınmaqla təşkil edilir.

2. İxtisas təcrübəsinin təşkili

- 2.1. Təcrübəyə aid dərslərin yükünün bölgüsü dekanlıqların (mərkəz direktorlarının) təklifi, Təcrübənin təşkili şöbəsinin rəyi əsasında Tədris Metodiki Mərkəz tərəfindən aprel ayının 30-dək müəyyənləşdirilir.
- 2.2. Təcrübə rəhbərlərinə təcrübə keçən hər tələbəyə görə 6 saat (5.6 saat) təcrübə yükünün ayrılması nəzərdə tutulur. Hər təcrübə rəhbərinə ayrılan yükün miqdarı minimum 70 saat - maksimum 280 saat ola bilər.
- 2.3. Təcrübə obyektləri fərdi qaydada müəyyənləşdirilmiş tələbələr istisna olmaqla digər tələbələr üçün dekanlıq (mərkəz direktorları) tərəfindən ixtisasa uyğun təcrübə obyektləri hər tədris ili üzrə oktyabr ayının 15-dək müəyyən

edilir. Təcrübə obyektləri ilə əlaqədar təkliflər Fakültə Elmi Şurasında müzakirə edildikdən sonra fakültə dekanı (mərkəz direktoru) tərəfindən ümumiləşdirilərək oktyabr ayının 30-dək Təcrübənin təşkili şöbəsinə göndərilir.

- 2.4. Tələbələrə təcrübənin təşkili qaydaları və təcrübə ilə əlaqədar bütün məlumatlar noyabr ayının 15-dək dekanlar (mərkəz direktorları) tərəfindən müvafiq vasitələrlə (rəsmi internet sahifəsi, tələbənin şəxsi kabinet, təlimatlandırıcı video-çarxlar və s.) elan edilir.
- 2.5. Tələbələr Təcrübənin təşkili şöbəsi tərəfindən hazırlanan elektron platforma (web sahifə, EDUMAN təcrübə modulu və s.) vasitəsi ilə təcrübə obyektləri, təcrübə qaydaları və s. ilə əlaqədar daimi olaraq məlumatlandırılır.
- 2.6. Fakültə dekanları (mərkəz direktorları) Təcrübənin təşkili şöbəsi ilə razılaşdırılmaq şərti ilə noyabr ayının 30-dək müəssisə və təşkilatlarla təcrübə ilə bağlı müqavilələrin imzalanmasını təşkil edir.
- 2.7. Təcrübə ilə bağlı müəssisə və təşkilatlarla bağlanmış müqavilələr əsasında dekanlıq tərəfindən hazırlanan təqdimatlar Təcrübənin təşkili şöbəsi tərəfindən dekabrın 31-dək ümumiləşdirilmiş təqdimatlar əmriləşdirilmək məqsədi ilə universitet rəhbərliyinə təqdim edilir. Müvafiq əmr haqqında məlumatlar tələbələrin şəxsi kabinetlərinə göndərilir.
- 2.8. Hər təcrübə öncəsi fakültə dekanlarının təşkilatçılığı ilə təcrübə obyektinin nümayəndələri tərəfindən UNEC təcrübə rəhbərləri üçün təlimlər təşkil edilir.

3. Təcrübənin təşkilinə və gedişinə nəzarət

- 3.1. Təcrübənin təşkili və gedişinə bilavasitə nəzarəti fakültə dekanı (mərkəz direktoru) həyata keçirir və təcrübə ilə əlaqədar bütün məsələlərə cavabdehlik daşıyır.
- 3.2. Fakültə dekanları (mərkəz direktorları) tərəfindən təcrübənin gedişi (aralıq) və yekunu ilə əlaqədar təcrübənin 8-ci həftəsində və yekununda Təcrübənin təşkili şöbəsinə məlumatlar təqdim edilir. Təcrübənin təşkili şöbəsi hər təcrübə

müddətinin yekununda bütün məlumatları ümumiləşdirilərək universitet rəhbərliyinə hesabat təqdim edilir.

3.3. Müəssisə tərəfindən təyin olunmuş təcrübə rəhbərinin vəzifə və öhdəlikləri UNEC ilə müəssisə arasında bağlanmış müqavilədəki müddəalar əsasında müəyyən olunur.

3.4. UNEC təcrübə rəhbərlərinin vəzifələri aşağıdakı kimi müəyyən olunur:

- İxtisas kafedrası tərəfindən tərtib edilən ixtisasın təcrübə proqramını (təcrübə obyektinin xüsusiyyətləri və təcrübə obyektindəki təcrübə rəhbəri tərəfindən verilmiş təkliflər nəzərə alınmaqla), eləcə də müvafiq təcrübə sənədlərini təcrübənin başlanmasına 1 ay qalmış müəssisə rəhbərliyinə təqdim edir.
- Təcrübə ilə əlaqədar əmr imzalandıqdan sonra bir həftə ərzində tələbələrle təcrübənin keçirilməsi ilə bağlı təcrübə obyektində nümayəndələrinin iştirakı ilə təlimatı görüş keçirir, onları UNEC Təcrübənin Təşkili Qaydaları ilə tanış edir və tələbələrində akademik təqvimdə müəyyən edilmiş vaxtda təcrübə obyektinə göndərilməsini təşkil edir.
- Hər həftə ərzində 10 saat (gündə 2 saat) olmaqla təcrübə obyektində təcrübənin gedişinə nəzarət edir.
- Tələbələrin əmək mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası qaydaları ilə tanış olmalarına şərait yaradır və qaydaların tələblərinə dair məlumatlandırılmasına cavabdehlik daşıyır.
- Təcrübə obyektində tələbələrin ixtisas təcrübəsinin təşkilinə və keçirilməsinə, həmçinin təcrübə gündəliyinin doldurulmasına nəzarət edir.
- Təcrübə başa çatdıqdan sonra 5 gün müddətində tələbələrin təcrübə gündəliklərini müəssisədən təhvil alır, gündəlikdəki qeydlər və qiymətləndirmələr əsasında yekun protokol (qiymətləndirmə cədvəli) tərtib edir. Təcrübə rəhbəri, kafedra müdiri və fakültə dekanı (mərkəz direktoru) tərəfindən imzalanan yekun protokol (qiymətləndirmə cədvəli) Təcrübənin təşkili şöbəsinə və TKQİM-ə təqdim edilir.

- 3.5. Hər təcrübə rəhbərinin təcrübə yükünün icrası ilə əlaqədar təcrübə obyektindəki monitoring qrafiki kafedra müdirinin təsdiqi ilə fakültə dekanına və Təcrübənin təşkili şöbəsinə təqdim edilir.
- 3.6. Təcrübənin təşkilinə və gedişinə nəzarətdə aşağıdakı sənədlərdən istifadə olunur:
- UNEC və müəssisə arasında imzalanan müqavilə;
 - təcrübə obyektinə göndəriş;
 - UNEC təcrübə rəhbərinin təcrübə obyektində monitoring qrafiki;
 - təcrübə keçən tələbələrin vəzifələri haqqında təlimat;
 - təcrübə rəhbərlərinin vəzifələri haqqında təlimat.

4.Təcrübənin nəticələrinin qiymətləndirilməsi

- 4.1. Tədris planında nəzərdə tutulmuş təcrübənin nəticələrinə görə balların (100 bal) yarısı tələbənin təcrübəyə davamiyyətinə görə (50 bal), digər yarısı isə tələbənin təcrübə proqramına uyğun olaraq təcrübə proqramı üzrə tapşırıqların mənimsənilməsinə və obyektindəki təcrübə rəhbərinin tapşırıqlarının icrasına görə (50 bal) müəssisədən təyin olunmuş təcrübə rəhbəri tərəfindən verilir.
- 4.2. Tələbələrin təcrübəyə davamiyyəti təcrübə obyektindəki təcrübə rəhbəri və UNEC təcrübə rəhbəri tərəfindən yoxlanılır və davamiyyətlə bağlı məlumat **(tələbənin gündəliyində hər günə görə və iştirak saati üzrə əks olunur)** universitet tərəfindən təyin edilmiş təcrübə rəhbəri tərəfindən müvafiq fakültə dekanına həftəlik təqdim edilir.
- 4.3. Təcrübəyə davamiyyətinə görə tələbənin topladığı yekun bal tələbənin təcrübədə iştirak etdiyi saatların miqdarının davamiyyətə ayrılan maksimum (50) bala vurularaq və təcrübəyə ayrılmış saatların miqdarına bölünməklə müəssisə təcrübə rəhbəri tərəfindən aşağıdakı düsturla hesablanmaqla tələbənin gündəliyinin sonunda əks etdirilir:

$$DGB=TİSM \times 50 / TASM$$

DGB=davamiyyətə görə bal;

TİSM=təcrübədə iştirak edilən saatların miqdarı;

TASM=təcrübə üçün ayrılan saatların miqdarı.

4.4. Tələbələrin ixtisas təcrübəsi dövründəki fəaliyyətinin yekun qiymətləndirilməsi onun gündəliyi əsasında aşağıdakı kimi aparılır:

- F 51 baldan aşağı – “qeyri-kafi”;
- E 51-60 bal – “qənaətbəxş”;
- D 61-70 – “kafi”;
- C 71-80 – “yaxşı”;
- B 81-90 – “çox yaxşı”;
- A 91-100 – “əla”.

4.5. Təcrübənin yekununa görə alınan qeyri-müvəffəq qiymət akademik borc hesab edilir. Təcrübədə müxtəlif səbəblərdən ümumiyyətlə iştirak etməyən və ya təcrübə üzrə ayrılmış saatların 25%-dən çoxunda iştirak etməyən və qeyri-müvəffəq qiymət alan tələbələr təkrarən təcrübədən keçməlidirlər. Bu halda tələbəcari ilin yekun dövlət attestasiyasına (dövlət imtahanına) buraxılmır və onların Yekun Dövlət Attestasiyası komissiyasının fəaliyyəti dövründə bir dəfə tam təcrübə proqramı üzrə təcrübə keçməsinə icazə verilir.

4.6. Akademik borcu yaranmış tələbələrə təcrübə üçün nəzərdə tutulan kredit haqlarının ödənilməsi şərti ilə növbəti tədris ilinin payız və ya yaz semestrlərində tam təcrübə proqramı və saatları üzrə ixtisas təcrübəsi təşkil edilir.